

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران
مدرسه علمیه فاطمیه (سلام الله علیها)
شهرستان رودسر

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

راهکارهای توسعه‌ی فضای آزاد اندیشی و نظریه‌پردازی در علوم دینی

استاد راهنما

جناب آقای دکتر فریبرز احمدی نژاد

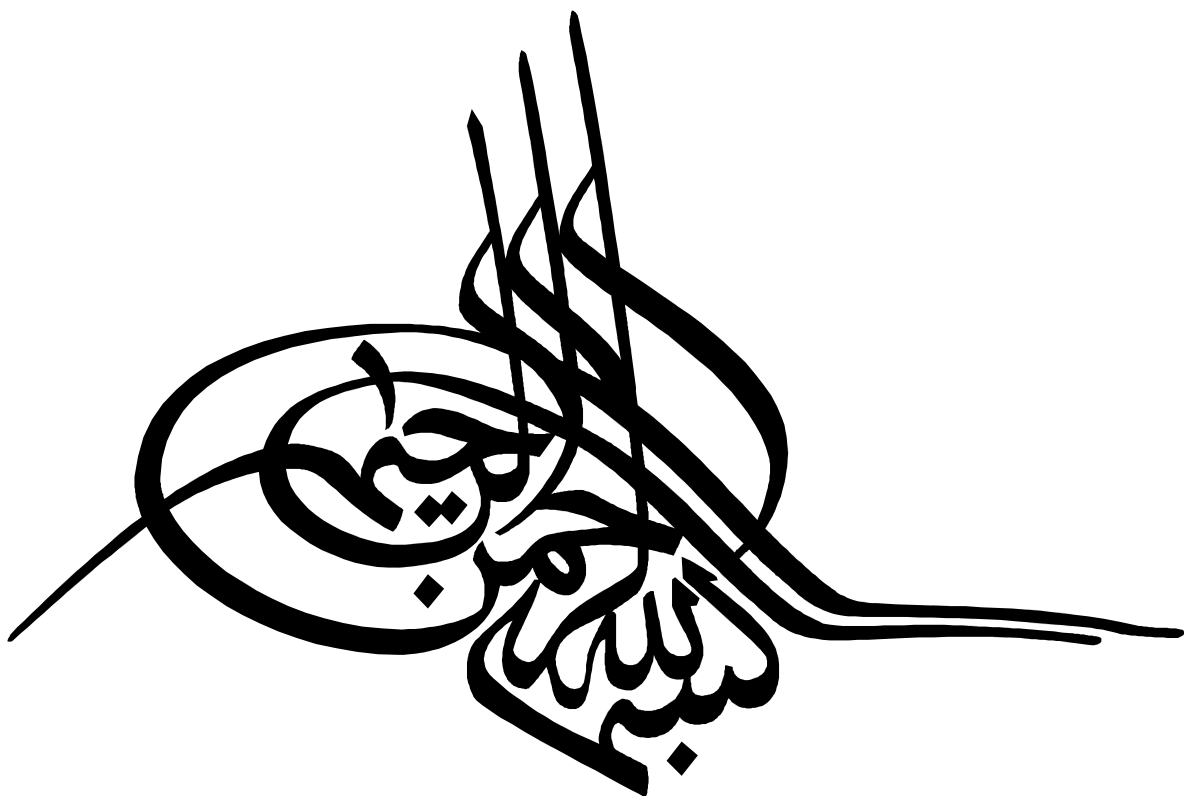
استاد داور

جناب آقای دکتر عبدالسعید بدیعی خرسند

پژوهشگر

نرجس ثابت پور

مرداد ۱۳۹۶

تحمیدیه

بسم الله الرحمن الرحيم

منتّ خدای را عزّوجلّ، که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت. هر نفسی که فرو می‌رود ممد حیات است، و چون برمی‌آید مفرّح ذات، پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکری واجب.

از دست و زبان که برآید کز عهده شکرش به درآید

...باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده، و خوان نعمت بی‌دریغش همه‌جا کشیده. پرده ناموس بندگان به‌گناه فاحش ندرد و وظیفه‌ی روزی‌خواران را به‌خطای منکر نبرد...
فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگستراند و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات را در مهد زمین بپرورد و درختان را به‌خلعت نوروزی، قبا‌ی سبزورق در برگرفته و اطفال شاخ را به‌قدوم موسم ربیع، کلاه شکوفه بر سر نهاده، عصاره‌ی نای به‌قدرتش شهد فایق شده و تخم خرما به یمن تربیتش نخل باسق گشته؛

ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند تا تو نانی بکف آری و به‌غفلت نخوری
همه از بهر تو سرگشته و فرمان بردار شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری

تقدیم به

روح بلندِ آزاد مردی که وجودش مملو بود از شوق به آموختن...،
تا این که زمانی دریافت هنگامه‌ی عمل به آن چه تاکنون آموخته، فرا رسیده؛
از این روی راهی خاکریزها شد و آسمانی گشت...

تقدیم به شهید والا مقام و همیشه سربلند؛
شهید رضا ثابت پور

تقدیر و تشکر

خداوند بزرگ و مَنّانِ راشاکرم به پاس این‌که انسان را به زیور اندیشه و خرد آراست و از این‌که ما را در مسیر کسب دانش قرار داد بی‌نهایت سپاس‌گزار.

از استادان فرزانه و فرهیخته‌ای که در راه کسب علم و معرفت مرایاری نمودند، آنان که در راه کسب دانش راهنمایم بودند، از سرکار خانم پورابراهیم مدیریت محترم و کادر آموزشی، پژوهشی و فرهنگی و ... حوزه‌ی علمیه‌ی فاطمیّه (سلام الله علیها)، بسیار متشکر و ممنونم. از استاد راهنمای گرامی؛ جناب آقای دکتر احمدی‌نژاد، که با سعه‌ی صدر و روی گشاده، با راهنمایی‌هایشان مرایاری رساندند، سپاس‌گزارم.

از پدر و مادر عزیزم که در تمام مراحل زندگی‌ام، بامهربانی ناب و خالصانه، یار و پشتیبان من بودند و همسر بزرگووارم که با مهر و صبوری، همیشه همراه و همگام من بوده است، کمال سپاس را دارم.

از گل‌های زندگی‌ام، محمدصدرا و محمد معین نازنینم ممنونم، به‌خاطر همه‌ی شوق و انرژی که از نگاه پاک و معصومشان کسب کردم.

قدردان تمامی محبت‌ها و الطاف خانواده‌ی محترم همسر هستم.

سپاسگزار خواهر عزیزم و تمامی دوستانی هستم که خواهرانه مشوّق و حامی من بودند...

* پروردگارا حسن عاقبت، سلامت و سعادت را برای آنان مقدّر نما...

* خدایا توفیق خدمتی سرشار از شور و نشاط، همراه و همسو با علم و دانش و پژوهش جهت رشد و شکوفایی ایران عزیزعنایت بفرما...

بدیهی است که در مورد چگونگی اجراء چنین طرحی، پیشنهادهای عملی نزد امضاء کنندگان این متن و سایر همفکران در حوزه و دانشگاه وجود دارد که نهادهای مسئول می‌توانند، پیگیری کنند.

والامر الیکم، والسلام علیکم و رحمہ اللہ و برکاتہ

جمعی از دانش‌آموختگان و پژوهشگران حوزه علمیه

۱۳۸۱/۱۱/۱۳

اسامی جمعی از دانش‌آموختگان و پژوهشگران حوزه علمیه که این نامه را به محضر رهبر معظم انقلاب اسلامی ارسال کرده‌اند به این شرح است: آقایان و حجج‌اسلام علیرضا اعرافی - حسن رحیم‌پور ازغدی - صادق لاریجانی - رسول جعفریان - محمدسروش محلاتی - جواد محدثی - محسن قمی - حمیدپارسانیا - سیدعباس صالحی - عبدالرضا ایزدپناه و محمدتقی سبحانی

ابلاغ سیاست‌های کلی «علم و فناوری» ۱۳۹۳/۰۶/۲۹

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی سیاست‌های کلی «علم و فناوری» را که پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شده است، ابلاغ کردند. متن سیاست‌های کلی علم و فناوری که به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ شده، به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری)

۱- جهاد مستمر علمی با هدف کسب مرجعیت علمی و فناوری در جهان با تأکید بر:

- ۱-۱- تولید علم و توسعه نوآوری و نظریه پردازی.
- ۱-۲- ارتقاء جایگاه جهانی کشور در علم و فناوری و تبدیل ایران به قطب علمی و فناوری جهان اسلام.
- ۱-۳- توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادی.
- ۱-۴- تحول و ارتقاء علوم انسانی بویژه تعمیق شناخت معارف دینی و مبانی انقلاب اسلامی با: تقویت جایگاه و منزلت این علوم، جذب افراد مستعد و با انگیزه، اصلاح و بازنگری در متون، برنامه‌ها و روش‌های آموزشی و ارتقاء کمی و کیفی مراکز و فعالیت‌های پژوهشی مربوط.
- ۱-۵- دستیابی به علوم و فناوری‌های پیشرفته با سیاستگذاری و برنامه ریزی ویژه.

۲- بهینه سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و تحقیقاتی کشور به منظور دستیابی به اهداف

سند چشم‌انداز و شکوفایی علمی با تأکید بر:

۲-۱- مدیریت دانش و پژوهش و انسجام بخشی در سیاستگذاری، برنامه ریزی و نظارت راهبردی در حوزه علم و فناوری و ارتقاء مستمر شاخص‌ها و روزآمدسازی نقشه جامع علمی کشور با توجه به تحولات علمی و فنی در منطقه و جهان.

۲-۲- اصلاح نظام پذیرش دانشجو و توجه ویژه به استعداد و علاقمندی دانشجویان در انتخاب رشته تحصیلی و افزایش ورود دانشجویان به دوره‌های تحصیلات تکمیلی.

۲-۳- ساماندهی و تقویت نظام های نظارت، ارزیابی، اعتبارسنجی و رتبه بندی در حوزه‌های علم و فناوری.

۲-۴- ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد.

۲-۵- حمایت از تأسیس و توسعه شهرک ها و پارک‌های علم و فناوری.

۲-۶- توزیع عادلانه فرصت‌ها و امکانات تحصیل و تحقیق در آموزش عالی در سراسر کشور.

۲-۷- شناسایی نخبگان، پرورش استعدادهای درخشان و حفظ و جذب سرمایه‌های انسانی.

۲-۸- افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴٪ تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با تأکید بر مصرف بهینه منابع و ارتقاء بهره‌وری.

۳- حاکمیت مبانی، ارزش‌ها، اخلاق و موازین اسلامی در نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری و تحقق دانشگاه اسلامی با تأکید بر:

۳-۱- اهتمام به نظام تعلیم و تربیت اسلامی و اصل پرورش در کنار آموزش و پژوهش و ارتقاء سلامت روحی و معنوی دانش پژوهان و آگاهی‌ها و نشاط سیاسی آنان.

۳-۲- تربیت اساتید و دانشجویان مؤمن به اسلام، برخوردار از مکارم اخلاقی، عامل به احکام اسلامی، متعهد به انقلاب اسلامی و علاقمند به اعتلای کشور.

۳-۳- حفظ موازین اسلامی و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی در استفاده از علم و فناوری.

۴- تقویت عزم ملی و افزایش درک اجتماعی نسبت به اهمیت توسعه علم و فناوری:

۴-۱- تقویت و گسترش گفتمان تولید علم و جنبش نرم‌افزاری در کشور.

۴-۲- ارتقاء روحیه نشاط، امید، خودباوری، نوآوری نظام‌مند، شجاعت علمی و کار جمعی و وجدان کاری.

۴-۳- تشکیل کرسی‌های نظریه پردازی و تقویت فرهنگ کسب و کار دانش‌بنیان و تبادل آراء و تضارب افکار، آزاداندیشی علمی.

۴-۴- ارتقاء منزلت و بهبود معیشت استادان، محققان و دانش‌پژوهان و اشتغال دانش‌آموختگان.

۴-۵- احیاء تاریخ علمی و فرهنگی مسلمانان و ایران و الگوسازی از مفاخر و چهره‌های موفق عرصه علم و فناوری.

۴-۶- گسترش حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران و فعالیت‌های عرصه علم و فناوری.

۵- ایجاد تحول در ارتباط میان نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری با سایر بخش‌ها با تأکید بر:

۵-۱- افزایش سهم علم و فناوری در اقتصاد و درآمد ملی، ازدیاد توان ملی و ارتقاء کارآمدی.

۵-۲- حمایت مادی و معنوی از فرآیند تبدیل ایده به محصول و افزایش سهم تولید محصولات و خدمات مبتنی بر دانش پیشرفته و فناوری داخلی در تولید ناخالص داخلی با هدف دستیابی به سهم ۵۰ درصد.

۵-۳- تحکیم و تعمیق پیوند حوزه و دانشگاه و تقویت همکاری‌های مستمر راهبردی.

۵-۴- تنظیم رابطه متقابل تحصیل با اشتغال و متناسب سازی سطوح و رشته‌های تحصیلی با نقشه جامع علمی کشور و نیازهای تولید و اشتغال.

۵-۵- تعیین اولویت‌ها در آموزش و پژوهش با توجه به مزیت‌ها، ظرفیت‌ها و نیازهای کشور و الزامات نیل به جایگاه اول علمی و فناوری در منطقه.

۵-۶- حمایت از مالکیت فکری و معنوی و تکمیل زیرساخت‌ها و قوانین و مقررات مربوط.

۵-۷- افزایش نقش و مشارکت بخش‌های غیردولتی در حوزه علم و فناوری و ارتقاء سهم وقف و امور خیریه در این حوزه.

۵-۸- توسعه و تقویت شبکه‌های ارتباطات ملی و فراملی میان دانشگاه‌ها، مراکز علمی، دانشمندان و

پژوهشگران و بنگاه‌های توسعه فناوری و نوآوری داخلی و خارجی و گسترش همکاری‌ها در سطوح دولتی و نهادهای مردمی با اولویت کشورهای اسلامی.

۶- گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه‌ای و جهانی بویژه جهان اسلام همراه با تحکیم استقلال کشور، با تأکید بر:

۶-۱- توسعه صنایع و خدمات مبتنی بر علوم و فناوری‌های جدید و حمایت از تولید و صادرات محصولات دانش بنیان و متکی بر فناوری‌های بومی بویژه در حوزه های دارای مزیت و ظرفیت، با اصلاح امر واردات و صادرات کشور.

۶-۲- اهتمام بر انتقال فناوری و کسب دانش طراحی و ساخت برای تولید محصولات در داخل کشور با استفاده از ظرفیت بازار ملی در مصرف کالاهای وارداتی.

۶-۳- استفاده از ظرفیت‌های علمی و فنی ایرانیان مقیم خارج و جذب متخصصان و محققان برجسته سایر کشورها بویژه کشورهای اسلامی حسب نیاز.

۶-۴- تبدیل ایران به مرکز ثبت مقالات علمی و جذب نتایج پژوهش‌های محققان، نخبگان علمی و نوآوران سایر کشورها بویژه جهان اسلام.